

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 29. De necessitate quo faciendæ sunt matrimonii promulgationes,

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

fit publicum quatenus impedimentum, id est, si non sciat-
tur ex ea copula ortum esse impedimentum matrimonij.
Ratio est, quod qualitas adiuncta alicui verbo (prout hic
qualitas occulti adiungitur verbo impedimentum) intelli-
gi debeat secundum eiusdem verbi qualitatem. Hinc enim
delictum non dicitur vere publicum, quod etiamsi materia-
liter, seu quatenus actus, fit publicus: non est tamen forma-
liter, seu quatenus delictum. Tertio, si impedimentum oc-
cultum deductum sit ad forum externum, Confessarium
non posse dispensare quamdiu ipsum in eodem foro pen-
det. Ratio est: quod sacra poenitentia in suis literis decla-
ret se nolle eas in foro externo suffragari. Quod si contingat
easdem literas habentem absolui in foro externo, impedi-
mentum ipsius redigetur in statum pristinum: in eoque vt
occulto, Confessarius poterit dispensationem expedire.

NONA CLAUSULA, cuius verba Sanchez num. 4. refert,
continet seruanda cum dispensatur, vt matrimonium irri-
tum iterum celebretur. Primum est, vt pro libidinis excessu
imponatur grauis poenitentia salutaris, & confessio men-
strua. Intellige vtrique, si vterque deliquerit: alteri vero
tantum deliquerit, ignorantia excusante alterum. Ratio
est: quia id imponitur in poenam peccati admissi praedicti,
excessu.

Secundum est, vt petens eiusmodi dispensationem expe-
riantur vtrum possint absque scandalo separari aut simul vi-
uere tanquam frater & soror absque incontinentia pericu-
lo. Quam experientiam in num. 60. docet tunc tantum pre-
mittendam esse, cum attentis circumstantiis prudenter iudi-
catur spem esse quod illa futura sit alicuius vtilitatis, ac in-
tentum consequendum sit: nempe vt absque scandalo & peri-
culo incontinentia illi possint vitam transigere, non instaura-
to priori matrimonio irrito: quia frustra expectatur euē-
tus, cuius nullus est effectus, cap. Cum contingat, De offi-
cio deleg. Neque existimanda est sacra poenitentia iniun-
gere experientiam frustraneam, praesertim habentem pericu-
lum incontinentia coniugum in detrimentum salutis anime.

Tertium est, vt coniux impedimenti ignarus certior fi-
at de prioris matrimonij inualiditate. Quod Sanchez nu. 61.
in fine notat locum habere tantum, quando commode &
absque periculo, potest eidem coniugi talis nullitas decla-
rari. Nam si id semper necessarium esset ad valorem talis di-
spensationis, ea vt plurimum nullam haberet vim: quia saepe
contingit vt talis detectio fieri nequeat absque periculo
peccatum detegendi cum graui damno detegenti: praesertim
si sit foemina quae inde apud virum inducta in suspicio-
nem admissi criminis ab illo vrgebitur, aperire causam nul-
litas: quod si recuset facere, crescit suspicio, oriunturque
iurgia, exprobrationes, & inimicitia inter coniuges: quod
est malum valde graue.

Denique in iisdem literis sacrae poenitentiae a tergo pon-
ni solent haec verba, *Gratis vbi que: quibus, vt Sanchez. notat
num. vltimo* indicatur gratis omnino expediri, nihilque pro
eis exigi, ne quidem per viam compositionis, sicut fit cum
dantur pro foro externo: maxime cum petuntur absque
causa, ad cuius locum supplendum eleemosyna imponitur.

TRACTATUS IV.

De his quae annexa sunt matrimonio ante-
cedenter.

STIVSMODI sunt primo promulgationes matrimonij.
Secundo, sponsalia. Tertio, donatio inter coniuges, de
qua difficultas est potissimum quando valeat, aut non valeat.
Sed in ea non immorabimur, tum quia ratio id diiudican-
di in communi, satis intelligi potest ex traditis in praecedenti
tomo. lib. 25. cap. 51. & 52. Quae vero peculiariter sunt agi-
tari solet in foro externo, sicut caetera ad lucrum aut dam-
num pecuniarum spectantia: ita ut de eis respondere propri-
um sit Aduocatorum, ad quos proinde recurrendum erit:
aut certe si liberit ad lectionem Thomae Sanchez qui toto
libro sexto, quadraginta disputationibus distincto quae ad
plenam talium notitiam faciunt persequitur. Igitur breuiter

tem sectando, monebimus tantum donationem inter con-
iuges, vel sponsos quandam esse simplicem, quamdam vero
ob causam. Illa est quae ex mera donantis liberalitate profi-
citur: haec vero, quae non mere liberaliter, sed ob aliquam
causam fit: & est triplex sponsalitia largitas, donatio propter
nuptias vel ante nuptias, & arrha. Dicitur autem sponsalitia
largitas, quae fit inter sponsos de futuro, ob matrimonij in-
eundi spem, eiusdemque causam. Donatio vero propter nu-
ptias, seu ante nuptias, generaliter dicitur, quae confertur ali-
quid pro oneribus matrimonij: ita ut compleatur tamen collatio-
nem dotis, quae per vxorem fit viro: quam donationem, qua
aliquid a viro vel ab alio ipsius loco, pro matrimonij oneri-
bus ad similitudinem dotis confertur. Olim in vsu fuit, nunc
autē abiit in desuetudinem. Arrha demum duobus modis di-
citur: vno quidem, de donatione facta sponsae per sponsum
in remunerationem pudicitiae, vel nobilitatis, vel etiā eius do-
tis, quae successit in locum donationis propter nuptias, quam
diximus abiisse in desuetudinem: de qua proinde Sanchez
initio primae disp. citati libri sexti putat nihil dicendum. Altero
vero modo arrha dicitur de pignore quod inter sponsos
traditur in signum complendi matrimonij: perinde ac in
alijs contractibus dum inter partes de ipsis perficiendis con-
uenit, aliquid dari solet in pignus ac signum perficiendi con-
tractu. De eadem Sanchez lib. 1. disput. 35. & aliquot sequen-
tibus consulendus est. Atque de duobus reliquis hoc est de
promulgationibus matrimonij & sponsalibus dicemus qua-
tum sufficere poterit ad destructionem Parochi pro quoti-
diano vsu. Qui autem pleniorē tractationem optarit, po-
terit recurrere ad memoratum auctorem, qui totum suū pri-
mum librum ponit in iis quae pertinent ad sponsalia & aliqua
partem libri tertij, nempe a disput. ad 14. *excepta duodecima,*
in iis quae pertinent ad matrimonij promulgationes.

TITVLVS PRIOR.

De promulgationibus matrimonij.

DE promulgationibus tanquam propriis matri-
monio, prius dicimus quam de sponsalibus. Ex autem
sunt denunciations seu monitiones praemittendae, vti quis
impedimentum cognoscat illud detegat, quas in Concil.
Lateran. praecipuas habetur ex cap. fin. De clandestina
despons. Sed quia in multis dicecesibus abierant in desuetu-
dinem, Concil. Trident. id decretum innouauit, sess. 24.
cap. primo De reform. matr. iussitque vt matrimonio de-
nunciations praemittantur ter a proprio contrahentium
Parocho tribus continuis diebus festis in Ecclesia inter Mis-
sam solemniter publice faciendae. Quae autem ad illas perti-
nent reuocabimus ad quinque capita, quorum primum erit
de illarum necessitate, & poenis omissionis earumdem.
Secundum, de modo quae sunt faciendae. Tertium, de modo
quo debent fieri impedimento matrimonij accusatio-
nes, quarum gratia promulgationes ipsae sunt institutae. Quar-
tum, de dispensatione illas omittendi. Quintum, de impe-
dimetorum occultatione, promulgationum fini contraria.

CAPVT XXIX

De necessitate promulgationum, & de poenis quae incur-
runtur illarum omissione.

SVMMARIVM.

- 222 Per omissionem promulgationum matrimonij, hoc non red-
ditur inualidum.
- 223 Non praemissis promulgationibus contrahentes peccant mor-
tali ter itemque Parochus ei assistens.
- 224 Casus aliquot excepti.

Quod matrimonij promulgationes sint ita necessariae,
vt ipsum illis omissis sit inualidum, sententia est non nul-
lorum quos cum suis rationibus Sanchez refert in memorata disp. 5.
num.

222.

num. 2. Sed contraria multo plurimum est quos in sequenti num. 3. idem refert sequiturque, nec immerito: quia ante Concil. Trident. fuisse validum matrimonium ommissis denunciationibus satis intelligitur ex iis quae de tali matrimonio idem Concilium statuit in initio ante citati capituli primi: ea nimirum, quae vocat clandestina, esse vera, quantumcumque Ecclesia Dei iustis de causis illa semper sit detestata, atque prohibuerit.

Neque dici potest defuisse vera esse per decretum irritationis matrimonij clandestini factum in fine eiusdem capituli: quia quamuis prius egisset de denunciationibus matrimonio praemittendis, & de praesentia Parochi & testium eis adiungenda: faciens ipsum decretum irritationis, meminit solius praesentiae Parochi & testium, nec circa denunciationes quidquam immutat: sed illud quod per Conc. Lateran. de illis statutum erat, quia in desuetudinem passim abibat, in pristinam obligationem & statum restituit: ut satis indicant illa eius verba *in Concilio Lateranensi vestigiis inherendo, &c.* Quae autem in contrarium afferuntur: solvuntur dicendo precipi ut denunciationes matrimonio praemittantur, quoad recte & rite, non autem quoad valide agendum, ut patet ex solutionibus quas Sanchez ibidem habet num. 4.

De eo quod talium denunciationum omissione, matrimonium censendum sit clandestinum sufficienter ad incurrendum iuris poenas, in cap. fin. De clandest. despos. impositas contrahentibus clandestinum matrimonium: copiose docet ipse Sanchez lib. 3. disput. 1. Quae in re tanquam spectante maxime ad forum externum, non est necesse nos immorari atque apud eum videndum relinquere possumus. Interea monendo quod Sotus advertit in 4. distinct. 28. *quest. 1. art. 2. col. 5.* nec excommunicationem, nec aliam censuram esse iure communi impositam contrahentibus sine matrimonij promulgationibus.

223. ADVERTENDUM EST autem mortaliter nihilominus peccare tam ipsos quam Parochum assistentem ipsorum matrimonio non praemissis denunciationibus. Quod idem Sanchez in sequenti disp. 5. nu. 6. probat. Tum quia talis ommissio est transgressio Ecclesiastici praeccepti, quod in cod. cap. fin. & in Concil. Trident. sess. 24. cap. 1. De reformat. matrim. datur in materia gravissima, prout patet ex malis, quae ex eadem omissione oriri possunt gravia, prout ibidem a Concil. Trident. notatur. Tum quia idem Concilium in sequenti cap. 5. negans spem dispensationis obtinendae iis qui denunciationibus ommissis contrahunt ignoranter in gradibus prohibitis: causam negationis subiungit his verbis: Non enim dignus est qui Ecclesiae benignitatem facile experiat, cuius salubria praeccepta temere contempsit. Quae verba indicant culpam plusquam venialem: cum temerarium contemptorem vocare, spemque dispensationis adeo tibi de negare non solum culpam venialem, alienum sit a more & benignitate Ecclesiae. Eandem sententiam sequentes plurimos idem auctor ibidem refert.

224. Verum tamen sunt aliquot casus in quibus excusatio esse potest a peccato mortali. Primus est, quem ex D. Anton. & Palud Sylvester habet in verbo Matrimonium sexto quae. 7. dicto 6. quando consuetudo est, ut tales denunciationes non fiant, sed solum ut contrahantur sponsalia solemniter & publice, multo ante matrimonium, ut interim manifestari possit, an impedimentum subsit. Secundus est, cuius idem Sylvester ex aliis meminit in praec. dicto 2. quando contrahentes sunt iuris ignari. Tertius est, quando impetrata est Episcopi dispensatio, de qua in sequentibus. Quartus est, quando vrget grauis causa, nec adiri potest Superior qui dispense: qualem causam Sylvester in eodem dicto 2. & Sotus in 4. distinct. 28. *quest. 1. art. 2. col. 4.* constituunt verecundiam: ut cum quis egregie nobilis ducit ignobilem & timentur parentes; aut cum dissimilis pauperem, vel senex iuenculam, aut cum duo vixerunt diu tanquam maritus & vxor, erubescunt tunc adhibere talem solemnitatem. Addit adhuc Sotus, & merito, periculum quod timentur ne per denunciationes institutas ad matrimoniorum impedimenta cauenda, obstacula sint per aliquorum malevolentiam, aut inuidiam, aliamve malitiam, ne ipsa matrimonia contrahantur. Quintus est, quem habet Sylvester dicto 7. cum Principes contrahunt nec consuetum est eorum matrimoniis denunciationes

praemittere: quia nimirum magna cum deliberatione, solent sua connubia tractare.

CAPVT XXX.

De modo quo faciendae sunt matrimonij promulgationes.

S V M M A R I V M.

225. Modus faciendi promulgationes iure communi praescriptus, & de parochia in qua, & Parocho a quo sunt faciendae.
226. De diebus quibus faciendae sunt matrimonij promulgationes.
228. Non est contra praescriptum Ecclesiasticum promulgationes matrimonij in tempore & loco non sacro fieri: & casus in quo postponi possunt celebrationi matrimonij.

IN cap. fin. De clandest. despos. statuitur ut promulgationes matrimonij fiant in Ecclesia per Presbyteros competentem termino praefixo. Concilium vero Trident. sess. 24. cap. primo De reformat. matrim. praescribit, ut fiant ter a proprio contrahentium Parocho, tribus continuis diebus festiuis in Ecclesia, intra Missarum solemnia. Cui praescripto congruenter Sanchez lib. 3. disput. 6. haec documenta tradit.

PRIMUM EST NUM. 4. Quando contrahentes sunt diuersarum Parochiarum, denunciationes faciendas esse in vtraque Parochia: hoc enim requiritur ut a proprio contrahentium Parocho, factae esse dicantur & ut obtineatur finis propter quae praescribuntur. Nam is est, ut facientes contrahentium impedimenta, illa detegant. Qui autem sunt in parochia mulieris, v. g. licet huius impedimenta communiter scire possint, non tamen impedimenta viri, cum sit alterius parochiae in qua proinde faciendae quoque sunt denunciationes ad illa detegenda. Vnde idem auctor sub fine praecedentis disputationis argumentum sumit ad fruendum quod Henriquez docet libro 1. ca. 5. 1. in margine lit. D. peccatum esse mortale si denunciationes non fiant in vtriusque contrahentis parochia. Ceterum si vnus & idem diuersas habeat parochias, debent fieri denunciationes in ea, in qua verosimilius est sciri impedimenta; ut in ea, in qua fuit antiqua parentum habitatio.

SECUNDUM DOCUMENTUM NUM. 5. Tales denunciationes debere fieri a proprio contrahentium Parocho: ita enim Concil. Trident. iubet: quamquam possunt fieri ab eo, siue per se, siue per alium cui dederit licentiam faciendi: sicut concessione eiusdem Concilij in eodem cap. 1. potest matrimonio assistere, siue per se siue per alium Sacerdotem.

TERTIUM DOCUMENTUM NUMERO 7. Quamuis in alia parochia quam in propria contrahentium plures inueniri possint qui matrimonij impedimenta detegant: in ipsa tamen propria, non autem in alia, faciendas esse denunciationes, neque requiri ut in vtraque fiant: quia id nullum ius praecipit.

QUARTUM DOCUMENTUM NUM. 8. Quod Concilium Trident. decernit tribus continuis diebus festiuis denunciationes fieri debere, non esse ita accipiendum, quin aliquot dierum interuallum possit intercedere. Non enim excludere omnium dierum ferialium, sed tantum festorum meditationem, probatur ex fine talis decreti: qui est, ut detegantur matrimonij impedimenta. At si denunciationes deberent sibi esse ita immediatae, ut excludatur omne dierum interuallum, non suppeteret tempus ad recogitanda, opponendaque impedimenta esse.

Si obitici fieri posse, ut plures dies festiui se immediate sequantur: idem responderet consentaneum esse eidem fini; ut tunc, sicut cum ex aliqua causa, vna tantummodo denunciatione est pro tribus, expectetur per aliquod temporis spatium, ne denunciationes nullius momenti efficiantur. Quantum autem esse debeat illud spatium, relinquatur prudentis arbitrio definiendum inspectis circumstantiis: cauendo non modo ne nimis breue sit, sed etiam ne nimis longum: ita ut parochiani oblitisci possint vel desides reddi ad detegenda impedimenta.

QUINTUM DOCUMENTUM NUM. 9. Cum decreti

Concilij

REGINA
DE
PRACT
INDR
E: V